

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Eorum Ario fauebant ex Eustathij & Athanasii commentariis reprehensio.
Cap. VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

THEODOR. HISTOR.

stabilire moliretur, tanquam filius patris amantissimus Episcopis & sacerdotibus, velut patribus proposuit. At quanquam maxima pars concilii verbis eius obtemperavit, & mutuam concordiam, doctrinamque sanam amplectata est, tamen pauci quidam, quorum supra feci mentionem, & præter eos Menophantus Ephesus, Patrophilus Scythopolitanus, Theogonius ipsius Nicææ Episcopus, Narciscus Episcopus Neroniædis (est autem Neronias minoris Ciliciæ vrbs, quam Irenopolim iam vocamus) & cum his vnà Theonas Marmaritanus, & Ptolemaidis Aegyptiorum secundus, Arii patrocinio suscepto, doctrinæ apostolicæ contradixerunt. Quinetiam fidei formulam, quam composuerant, concilio proposuerunt: quæ, vt primum perlecta fuit, quoniam omnes eam adulterinam & commentitiam esse vociferabantur, illico discerpta est. Ac cum ingens tumultus esset contra eos concitatus, & omnes eos vt pietatis proditores insimularent, metu percussi exurrexere: atque ipsi primi omnes vnà, solis Secundo & Theona exceptis, sententiam excommunicationis contra Arium pronuntiauerunt. Quocirca impio illo ecclesia exturbato, fidei formula, quæ adhuc in ecclesiis seruatur, communi consensu composita, & subscriptionibus omnium confirmata, concilium dimissum est.

Eorum qui Ario fauebant ex Eustathij & Athanasij commentariis reprehensio.

CAP. VIII.

VERùm enimvero Episcopi, quorum nomina supra citauimus, veteratoriè & parum syncerè huic fidei formulæ consenserunt. Quod quidem ita se habere testimonio esse possunt cum infidiæ, quas ipsi postea contra pietatis propugnatores struebant, tum libri, quos hi contra eos ipsos ediderunt. Nam Eustathius ille ecclesiæ Antiochenæ Episcopus, cuius ante facta est mentio, vbi res ab illis gestas docuit, & blasphemiam in Deum refutauit, & interpretatus est denique sententiam illam Prouerbiorum, quæ ita habet: Dominus condidit me in initio viarum
 suarum

Prouer. 8

, suarum ad opera sua, ista, quæ sequuntur scribit. A beo, in-
 , quit, ab his, & ad acta concilij venio. Quid ergo? Vbi his
 , de causis Nicæam aduentavit maximus episcoporum cœtus,
 , numero ducentorum & septuaginta minimum in vnum co-
 , actorum (nam propter ingentem eorum multitudinem ni-
 , hil certi de numero scribere possum: quandoquidem in eo
 , curiose vestigando minimè laboravi) vbi etiam de fidei mo-
 , do quæri cœptum est, Eusebij blasphemiam per suas ipsius li-
 , teras satis perspicua deprehensa fuit: quæ quidem literæ, v-
 , bi fuere perlectæ, sicut auditoribus immensum dolorè pro-
 , pter eius de ecclesia decessionem, sic earum authori insana-
 , bile dedecoris vulnus intulerunt. Ac tametsi iam impia Eu-
 , sebij officina patefacta erat, & nefaria eius literæ in omniũ
 , conspectu disceptæ, tamen quidam fraudulentè nomine
 , pacis simulato, omnes qui præclarissimè concionari sole-
 , bant, silere compulerunt. Qui autem apertè Arii insaniam
 , sectabantur, ij veriti, ne autoritate tanti concilij in vnum
 , coacti in exilium eijcerentur, procedentes in medium, ipsi
 , vetitum Arii dogma damnant anathemate, & literis de fi-
 , de omnium consensu compositis sua manu subscribunt.
 , Verùm vbi Episcopatus huc illucq; quantum fieri poterat
 , circumcursando adepti sunt, cum iam ob errorem suum se
 , acerbè afflictere & humi abijcere debuissent, opiniones,
 , quas damnauerant, primum ex occulto, deinde palam pro-
 , pugnare variisq; argumentis eas fallaciter roborare cœpe-
 , runt. At verò constituerent zizaniorum plantas altius in
 , animis hominum & firmiter inferere, tamen metuébant ex-
 , ploratores, & eos, à quibus suum errorem deprehendi pos-
 , se putauerant, sedulo vitabant. Qua causa inducti, pieta-
 , tis præcones expugnare conabantur. Cæterùm nos longe
 , ab eo absumus, vt credamus diuinum numen ab impiis ho-
 , minibus posse superari. Nam vt denuo vires recuperent,
 , denuo tamen profligabuntur, vt præclare apud Esaiam pro-
 , phetam scriptum legimus. Hactenus magnus ille & illu-
 , stris Eustathius. Athanasius autem eiusdem cum eo cer-
 , taminiis particeps, & strenuus veritatis propugnator, qui
 , Alexandro illi nunquam satis laudato in Episcopatu
 , Alexandrino successit, in literis, quas scripsit ad Arios,
 , ista memorat.

THEODOR. HISTOR.

Cum Episcopi, qui in vnum conuenerant, haberent in animo impias voces ab Arianis inuentas tollere, nimirum, filium Dei ex nihilo genitum, creatum esse, factum esse, & tempus fuisse, quando non erat, & natura esse mutabili, & voces scripturarum omnium consensu approbatas in earum locum reponere, nempe filium ex Deo natura vnigenitum esse, verbum, virtutem, sapientiam solam patris, Deum verum, vti loquitur Ioannes, & sicut Paulus scribit, splendorem gloriæ, & formam paternæ essentiae, Eusebius eiusque fautores peruersa sua opinione à vero abducti, dixere inter se: hisce consentiamus. Etenim nos quoque ex Deo sumus. Vnus namque Deus, ex quo omnia, & rursus: Vetera præterierunt, ecce noua facta sunt omnia: Omnia autem ex Deo. Quinetiam pro se citarunt sententiam libri, qui Pastor inscribitur, quæ ita se habet: Primum omnium credito vnum esse Deum, qui omnia condidit, & absoluit, & ex eo quod non est, effecit vt essent. At verò alii Episcopi, astutia eorum, & perditio impietatis ac fraudulentò conatu exploratè cognito, planius explicarunt illud, EX DEO ESSE, scripseruntq; filium ex Dei essentia esse, vt tum creaturæ, propterea quòd nò ipsæ ex se, aut sine causa ortæ sint, sed principium ortus sui habeant, ex Deo esse dicantur, tum filius solus existimetur propriè ex patris essentia constare. Hoc enim vnigeniti, & veri verbi Dei patris proprium est. Quod autem ab Episcopis scriptum est, EX PATRIS ESSENTIA, hæc causa fuit. Rursus cum pauci, qui Ariani putabantur, rogarentur ab Episcopis, vtrum dicerent filiù non creaturam esse, sed virtutem, sapientiamq; solam patris, & æternam atque adeo cumulatè perfectam patris imaginem, & Deum verum, manifestò tenebantur Eusebiani nutu sibi inuicem significasse, hæc etiam in nos cadere. Etenim nos imago & gloria Dei dicimur: Et de nobis dictum esse: semper & nos, qui viuimus: & multæ virtutes sunt. Quinetiam illud. Exiit omnis virtus Dei è terra Aegypti. Itemq; bruchus & locusta dicitur potentia magna. Alio quoq; in loco. Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster, Deus Iacob. Quinetiam nos prope ex Deo esse, non possumus, inquit, simpliciter dicere: sed quòd fratres etiam vocauit. Quod si filium verum Deum dicant, illud nos minimè contur-

Hebr. 1.

2. Cor. 5.

2. id. 105

p. id. 105

eternus

p. proprie

legit Ni-

ceph. li. 8

ca. 21.

Psal. 45.

conturbat. Nam qui verè factus sit, verus est. Atq; ista quidem est deprauata Arianorum sententia. Verùm Episcopi, cum eorum fraudes perspectas haberent, has voces, SPLEN-
 DOR, FONDS, FLUVIUS, FORMA ESSENTIAE, &, IN LV-
 MINE TVO VIDEBIMVS LVMEN, &, EGO ET PATER *Psal. 35.*
 VNVM SVMVS, ex scripturis collegere, atq; de reliquo scri- *Ioan. 10.*
 psere apertius & breuius, filium patri consubstantialem esse.
 Nam voces supra positæ hanc eandem habent vim. Quòd
 autè obstrepunt, has voces in scripturis non reperiri, frustra
 sane ac temerè obstrepunt. Nam illi ipsi ex vocibus nõ scri-
 ptis in impietate delapsi, voces quoq; non scriptas, nimirù,
 FILIVM EX NIHILO CREATVM, &, TEMPVS FVISSE,
 QVANDO NON ERAT, ad suum errorem confirmandum
 afferunt. Quapropter ex non scriptis vocibus, piè tamen
 excogitatis condemnati sunt. Ipsi enim voces sui erroris
 ex stercore eruentes, vti verè terrenos decebat, locuti sunt.
 Episcopi autem non suo pte ingenio verba excogitantes,
 sed à patribus petentes testimonia, sic scripserunt. Nã erant
 Episcopi veteres ante annos ferè centum & triginta tum
 Romæ vrbs præpotentis, tum in nostra ciuitate, qui crimi-
 nabantur eos, à quibus filius factus dicebatur, & non con-
 substantialis patri. Quod quidem intellexerat Eusebius e-
 piscopus Cæsareæ, qui quanquam antè deflexerat ad hære-
 sin Arianam, postea tamen concilio Nicæno subscripsit: atq;
 adeo suæ ecclesiæ per literas confirmavit, se plane animad-
 uertisse hoc verbum *ὁμοῦσιον*, id est consubstantiale à ve-
 teribus Episcopis & scriptoribus, iisque disertis & illustri-
 bus in diuinitate patris & filii explicanda vsurpatum esse.
 Hæc Athanasius. At verò isti, erroris sui morbo occultato,
 (Episcoporum namque multitudinem extimescebant) de-
 cretis in concilio editis assensu sunt: sicq; reprehensionem
 prophetæ in se ipsi deriuarunt. Ita namq; contra eos auctor *Marc. 7.*
 rerum vniuersarum Deus vociferatur: Populus iste labiis *Isai. 29.*
 me honorat, core eorum longe est à me. Theonas autem &
 Secundus, quoniam illud ipsum facere recusabant, commu-
 ni omnium consensu abdicati sunt, vtpote Arii blasphemiam euangelicæ doctrinæ præferentes. Episcopi rursus in
 concilium conuenientes, de administratione ecclesiastica
 leges seu Canones viginti conscripsere.